

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Σχολή Πολιτικών Μηχανικών
Τμήμα Πολιτικού Μηχανικού

Ανάλυση Κύκλου Ζωής Έργων Πολιτικού Μηχανικού Προγραμματισμός

Βασικές Έννοιες Συμβάσεων Έργων
(& Νομοθεσίας Δημοσίων Έργων)

Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

•

• 1

Νομοθετικό Πλαίσιο Ν. 4412/2016

(ΦΕΚ 147Α'/08-08-2016) - Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών
και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ).

Το πλήρες κείμενο του νόμου :

http://www.et.gr/images/stories/eidika_themata/N4412_2016.pdf

•

• 2

Βασικοί Ορισμοί

- Ως «**δημόσιες συμβάσεις έργων**» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας (δηλαδή σε εκείνες που προβλέπεται αντάλλαγμα/αμοιβή για τον ανάδοχο) οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση ενός έργου.
- Ως «**αναθέτουσες αρχές**» νοούνται το κράτος, οι αρχές περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.
- Ως «**οικονομικός φορέας**» (ή «**εργολήπτης**» ή «**ανάδοχος**») νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ένωση αυτών των προσώπων ή/και φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών συμπράξεων επιχειρήσεων, που προσφέρει στην αγορά εκτέλεση έργου ή παροχή υπηρεσιών.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 3

Βασικοί Ορισμοί #2

- Ως «**κύκλος ζωής**» νοούνται όλα τα διαδοχικά και/ή διασυνδεδεμένα στάδια, συμπεριλαμβανομένων της έρευνας και της ανάπτυξης που θα πραγματοποιηθούν, της παραγωγής, της εμπορίας και των όρων της, της μεταφοράς, της χρήσης και της συντήρησης, καθ' όλη τη διάρκεια ύπαρξης ενός προϊόντος ή ενός έργου ή της παροχής μιας υπηρεσίας, από την απόκτηση των πρώτων υλών ή την παραγωγή των πόρων μέχρι την απόρριψη, την εκκαθάριση και το τέλος της υπηρεσίας ή χρήσης.
- Ως «**καινοτομία**» νοείται η υλοποίηση νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας, που περιλαμβάνει αλλά δεν περιορίζεται στις διαδικασίες παραγωγής, ανοικοδόμησης ή κατασκευής, νέα μέθοδο εμπορίας ή νέα μέθοδο οργάνωσης στις επιχειρηματικές πρακτικές, οργάνωσης του χώρου εργασίας ή των εξωτερικών σχέσεων μεταξύ άλλων, με σκοπό τη συμβολή στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων ή την υποστήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 4

Βασικές Έννοιες για τα Έργα

- Ως **«Κύριος του Έργου»** ή **«Εργοδότης»** νοείται το Δημόσιο ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα, για λογαριασμό του οποίου καταρτίζεται η δημόσια σύμβαση ή κατασκευάζεται το έργο.
- Ως **«Φορέας κατασκευής του έργου»** νοείται η αρμόδια αναθέτουσα αρχή ή υπηρεσία αυτής που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου.
- Ως **«Προϊσταμένη Αρχή»** νοείται η αρχή ή η υπηρεσία ή το όργανο του φορέα κατασκευής του έργου που εποπτεύει την κατασκευή του ασκώντας για λογαριασμό του αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα τροποποίησης των όρων της σύμβασης.
- Ως **«Διευθύνουσα υπηρεσία»** ή **«Επιβλέπουσα Υπηρεσία»** νοείται η τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της κατασκευής του έργου.
- Ως **«Τεχνικό Συμβούλιο»** νοείται το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την αναθέτουσα ή την προϊσταμένη αρχή.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 5

Βασικές Έννοιες για τα Έργα #2

- Ως **«επιτελεστικότητα»** νοείται το σύνολο των μετρήσιμων ιδιοτήτων ενός έργου, οι οποίες αναφέρονται στην ταυτόχρονη ύπαρξη ασφάλειας, λειτουργικότητας και αισθητικής εμφάνισης για την τεχνική διάρκεια ζωής του.
- Ως **«φυσικό αντικείμενο»** της σύμβασης νοείται η μελέτη ή τεχνική υπηρεσία, που προσδιορίζεται από τη σύμβαση.
- **«Μελέτη»** είναι το αποτέλεσμα συστηματικής και αναλυτικής επιστημονικής και τεχνικής εργασίας και έρευνας που αποβλέπει στην παραγωγή έργου ή στην επέμβαση σε έργο ή αφορά στο σχεδιασμό και την απεικόνιση έργου ή παραγωγικής διαδικασίας ή σε μεθόδους ανάπτυξης και σχεδιασμού του ευρύτερου χώρου.
- **«Τεχνικές υπηρεσίες»** και **«λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες»** είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων επί ορισμένου χρόνου, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 6

Βασικές Έννοιες για τα Έργα #3

- Οι **τεχνικές υπηρεσίες** έχουν ως **αντικείμενο**, κυρίως:
 - α) τη σύνταξη των τευχών δημοσίου διαγωνισμού ανάθεσης μελέτης ή υπηρεσίας
 - β) τον έλεγχο και την επίβλεψη έργου ή μελέτης και
 - γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου.
- «**Προεκτιμώμενη αμοιβή**» είναι το προεκτιμώμενο από την αναθέτουσα Αρχή χρηματικό ποσό για την ολοκλήρωση της σύμβασης
- «**Συμβατική αμοιβή**» είναι το καθοριζόμενο από την προκήρυξη κατ' αποκοπή τίμημα όταν δεν προβλέπεται υποβολή οικονομικής προσφοράς.
- «**Τελική αμοιβή**» είναι το συνολικό ποσό που καταβάλλεται στον ανάδοχο ως αμοιβή για το εκτελεσθέν αντικείμενο της σύμβασης

Διοίκηση του έργου - επίβλεψη

Διοίκηση του Έργου – Επίβλεψη (άρθρο 136 Ν. 4412/2016):

- Η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η διοίκηση των έργων ασκούνται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου (διευθύνουσα ή επιβλέπουσα υπηρεσία), η οποία ορίζει τους τεχνικούς υπαλλήλους που θα ασχοληθούν ειδικότερα με την επίβλεψη, προσδιορίζει τα καθήκοντά τους όταν είναι περισσότεροι από έναν, παρακολουθεί το έργο τους και γενικά προβαίνει σε κάθε ενέργεια που απαιτείται για την καλή και έγκαιρη εκτέλεση των έργων
- Η Διευθύνουσα Υπηρεσία ορίζει ως επιβλέποντες και βοηθούς αυτών για το έργο ή τμήματά του ή είδη εργασιών τεχνικούς κατά προτίμηση υπαλλήλους που έχουν την κατάλληλη ειδικότητα, ανάλογα με τα στελέχη που διαθέτει, τις υπηρεσιακές ανάγκες και την αξιολόγηση του έργου και του προσωπικού

Διοίκηση του έργου – επίβλεψη #2

- Μετά την έναρξη κατασκευής του έργου, οι βασικοί μελετητές μετέχουν υποχρεωτικά ως Τεχνικοί Σύμβουλοι – Μελετητές στην εκτέλεση αυτού (άρθρο 144)
- Η Διευθύνουσα Υπηρεσία κατά τη διάρκεια της κατασκευής συντάσσει και στέλνει στην προϊσταμένη αρχή, κάθε τρίμηνο, συνοπτικές ανακεφαλαιωτικές εκθέσεις για την πορεία του έργου και τα σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατασκευή του. Στις εκθέσεις αυτές περιλαμβάνεται υποχρεωτικά ενημέρωση σχετικά με την εφαρμογή της εγκεκριμένης μελέτης, με τον εντοπισμό σφαλμάτων της προμέτρησης και με την εμφάνιση απρόβλεπτων περιστάσεων που ήδη έλαβαν χώρα ή είναι σε εξέλιξη και εκτίμηση της διευθύνουσας υπηρεσίας για το αν στο επόμενο τρίμηνο προβλέπεται να προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, καθώς και για το κόστος αυτών, προκειμένου η προϊσταμένη αρχή να αποφασίσει σχετικά με τη συνέχιση του έργου ή τη μείωση του συμβατικού αντικειμένου και τη διάλυση της σύμβασης.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 9

Χρονοδιάγραμμα Κατασκευής

Χρονοδιάγραμμα Κατασκευής (άρθρο 145, Ν4412/2016)

- Σε κάθε σύμβαση κατασκευής έργου ορίζεται προθεσμία για την περάτωσή του στο σύνολο και κατά τμήματα. Μέσα σε προθεσμία που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε (15) ημέρες και να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος με βάση την ολική και τις τμηματικές προθεσμίες, συντάσσει και υποβάλλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου.
- Σε έργα προϋπολογισμού άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ είναι υποχρεωτική η σύνταξη τευχών ή διαγραμμάτων με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης (μέθοδοι CPM, PERT κ.λπ.)

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 10

Ημερολόγιο του έργου

Ημερολόγιο του Έργου (άρθρο 146, Ν4412/2016)

- Για κάθε εργολαβία, με μέριμνα του αναδόχου τηρείται ημερολόγιο σε βιβλιοδετημένα διπλότυπα αριθμημένα φύλλα. Το ημερολόγιο συμπληρώνεται καθημερινά και αναγράφονται, με συνοπτικό τρόπο, σε αυτό ιδίως:
 - α) καιρικές συνθήκες, β) απασχολούμενο προσωπικό, γ) χρησιμοποιούμενα μηχανήματα, δ) θέση και περιγραφή εργασιών, ε) ώρα έναρξης και πέρας κρίσιμων εργασιών, στ) αφίξεις και αναχωρήσεις κύριου εξοπλισμού, ζ) συνθήκες κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, η) τα προσκομιζόμενα υλικά, θ) τις εργαστηριακές δοκιμές, ι) καθυστερήσεις, δυσκολίες, ατυχήματα, ζημιές
- Εφόσον ο ανάδοχος παραλείπει την υποχρέωσή του για καθημερινή τήρηση ημερολογίου, επιβάλλεται ειδική ποινική ρήτρα που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των εκατό (100), ούτε ανώτερη των πεντακοσίων (500) ΕΥΡΩ, για κάθε ημέρα παράλειψης, αναλόγως με το ύψος της συμβατικής δαπάνης του έργου

ΕΣΗΔΗΣ & ΚΗΜΔΗΣ

- Ως **«Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)»** νοείται το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ), το οποίο περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για τον προγραμματισμό και τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων με τη χρήση και εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).
- Ως **«Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)»** νοείται το πληροφοριακό σύστημα, που αποτελεί μέρος του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και έχει ως σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση στοιχείων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις.

Υποχρέωση χρήσης ΕΣΗΔΗΣ & ΚΗΜΔΗΣ

Υποχρέωση χρήσης ΕΣΗΔΗΣ :

- Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς ΦΠΑ

Υποχρέωση χρήσης ΚΗΜΔΗΣ :

- Το ΚΗΜΔΗΣ, που συστάθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, έχει ως σκοπό τη συλλογή, την επεξεργασία και τη δημοσιοποίηση στοιχείων αναφορικά με τις δημόσιες συμβάσεις, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς, προφορικώς ή με ηλεκτρονικά μέσα από αναθέτουσες αρχές, εκτιμώμενης αξίας ίσης ή ανώτερης του ποσού των χιλίων (1.000) ευρώ (άνευ ΦΠΑ) και ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης

Γενικά περί Συμβάσεων

Γενικά περί Συμβάσεων

- **Σύμβαση** είναι μια διμερής δικαιοπραξία, δηλαδή μια συμφωνία μεταξύ δύο μερών (του οφειλέτη και του δανειστή) οι οποίοι έχουν νομικό δικαίωμα, προτίθενται και επιθυμούν ελεύθερα να συνάψουν μεταξύ τους μια νομικά δεσμευτική σχέση (η οποία μπορεί να είναι αμφοτεροβαρής ή ετεροβαρής).
- Κατά το Ν. 4412/2016, σύμβαση (**συμφωνητικό**) είναι η γραπτή συμφωνία μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του αναδόχου, αναπόσπαστο τμήμα της οποίας αποτελούν όλα τα σχετικά έγγραφα της σύμβασης, η προσφορά του αναδόχου, καθώς και οι πάσης φύσεως τροποποιήσεις της συμφωνίας αυτής.
- Για να ισχύει μια σύμβαση, θα πρέπει να υπάρχουν κάποιες προϋποθέσεις (**νομική ικανότητα, ελεύθερη βούληση, νόμιμο και σαφές αντικείμενο, αντάλλαγμα κλπ**). Αν δεν ισχύει για κάποιους από αυτούς τους όρους ή η σύμβαση αφορά παράνομο αντικείμενο, τότε η σύμβαση είναι άκυρη.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 15

Περί Συμβάσεων – Όροι Σύμβασης

Οι όροι μιας σύμβασης μπορεί να είναι :

- **Ουσιώδεις** - δηλαδή βασικοί για την επίτευξη του σκοπού της σύμβασης. Οποιοδήποτε παραβίαση ουσιωδών όρων αποτελεί λόγο καταγγελίας (λύσης) της σύμβασης και καταβολής αποζημίωσης.
- **Επουσιώδεις** – στην περίπτωση αυτή δεν προβλέπεται λύση της σύμβασης καταβολή αποζημίωσης.
- **Ακαθόριστοι** – δηλαδή όροι που δεν είναι άμεσα προφανές αν ανήκουν στους ουσιώδεις ή τους επουσιώδεις και η κατάταξή τους γίνεται ύστερα από την εκτίμηση των συνεπειών μη τήρησής τους.
- **Εξαιρέσεις** ή **περιοριστικοί** των συμβατικών δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων του ή των μερών. Επίκληση όρου εξαιρέσης ή περιορισμού δύναται κατόπιν δικαστικής ερμηνείας να οδηγήσει στην ακύρωση του ή των σχετικών όρων. Έτσι, ανισότητα συμβαλλομένων, ασάφεια, απόκρυψη ή παράλειψη γεγονότων γνωστών στο ένα μέρος, ασάφεια, κίνδυνοι για την υγεία/ζωή αποτελούν λόγους ακύρωσης των σχετικών όρων.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 16

Σύμβαση τεχνικού έργου

- Το **έργο** είναι το σύνολο των αποφάσεων – ενεργειών που απαιτούνται για την εξυπηρέτηση ενός συγκεκριμένου σκοπού. Το έργο έχει συγκριμένο αντικείμενο το οποίο είναι υλικό ή άυλο και πρέπει να υλοποιηθεί εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, προϋπολογισμού και προδιαγραφών.
- Ως **«έργο»** κατά το Ν.4412/2016 νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας.
- Τέτοια έργα Πολιτικού Μηχανικού αφορούν νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές/συντηρήσεις σε λειτουργία ή κατεδαφίσεις έργων Οδοποιίας, Οικοδομικών, Υδραυλικών, λιμενικών και καθαρισμού νερού ή αποβλήτων, Γεωτεχνικών, υπογείων και θεμελιώσεων, συνδυασμού των παραπάνω κατηγοριών τόσο μεταξύ τους όσο και με άλλα έργα (ενεργειακά, ηλεκτρομηχανολογικά κλπ). Τα τεχνικά έργα συνδέονται με κάποιο τρόπο με το έδαφος, το υπέδαφος, τον υποθαλάσσιο χώρο και τα πλωτά τμήματα τεχνικών έργων.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 17

Σύμβαση τεχνικού έργου # 2

- Η σύμβαση του έργου σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα (άρθρα 681-702) αποτελεί υποχρέωση του εργολάβου να εκτελέσει το έργο έγκαιρα και χωρίς ελαττώματα έναντι της συμφωνημένης αμοιβής που πρέπει να καταβάλει ο εργοδότης. Και τα δύο μέρη (εργολάβος και εργοδότης) θεωρείται ότι αποσκοπούν σαφώς στην αποπεράτωση του έργου (και άρα θεωρούνται θετικά περιβάλλοντα στην ανάλυση περιβάλλοντος κατά τη δημιουργία του εγχειριδίου έργου).
- Η σύμβαση ενός τεχνικού έργου μπορεί να είναι **προφορική** και **άτυπη** (δηλ. δεν υπάρχει συγκεκριμένη μορφή που πρέπει να ακολουθεί) πλην των περιπτώσεων σύμβασης με το δημόσιο (βλέπε αναθέτουσες αρχές στη διαφάνεια 3 του παρόντος).
- Μια σύμβαση τεχνικού έργου είναι **αμφοτεροβαρής** και **επαχθής** (βλέπε και διαφάνειες 3 και 15 του παρόντος).
- Στη διεθνή πρακτική χρησιμοποιούνται συνήθως τυποποιημένες συμβάσεις τεχνικών έργων με ευρύτερα χρησιμοποιούμενες τις **JCT** (Joint Contract Tribunal), **FIDIC** (Federation of International Consulting Engineers) και **NEC** (New Engineering Contract).

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 18

Είδη Ανάθεσης – Σύναψη Σύμβασης Έργου

- Η μορφή της σύμβασης επηρεάζεται από το είδος της ανάθεσης. Ορισμένες επιλογές ανάθεσης είναι οι παρακάτω :
 - ο Ο εργοδότης (φορέας κατασκευής ή κύριος του έργου) ετοιμάζει τις μελέτες και ο εργολήπτης κατασκευάζει επί των παραδοθέντων μελετών.
 - ο Ο εργολήπτης (ανάδοχος) μελετά και κατασκευάζει βάσει των προδιαγραφών που προετοιμάζει ο εργοδότης.
 - ο Ο εργοδότης αναθέτει τη διαχείριση και την επίβλεψη του έργου στον εργολάβο, ο οποίος στη συνέχεια αναθέτει σε κατάλληλους υπεργολάβους (μελετητές και κατασκευαστές).
 - ο Ο εργοδότης συμβάλλεται απευθείας με διαφόρους (υπ)εργολάβους και αναθέτει σε τρίτους επιβλέποντα, μελετητές, συμβούλους τα αντίστοιχα καθήκοντα.
- Ανάλογα με το είδος ανάθεσης αναλαμβάνεται και οι ευθύνες όπως ο έλεγχος του κόστους, του χρόνου και της ποιότητας, ο επιμερισμός των κινδύνων και η διαχείριση τυχόν τροποποιήσεων.
- Κριτήρια για την επιλογή του τρόπου ανάθεσης αποτελούν η εμπειρία του εργοδότη, οι ιδιαιτερότητες/πολυπλοκότητα του έργου και το προηγούμενο ιστορικό συνεργασίας με τον ανάδοχο.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 19

Δημόσιες Συμβάσεις Έργων

Επιλογή Διαδικασίας (Ν4412/2016 άρθρο 26):

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν:

- α) στις **ανοικτές** ή **κλειστές** διαδικασίες των άρθρων 27 και 28 αντίστοιχα ή
- β) στις **συμπράξεις καινοτομίας** του άρθρου 31.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν στην **ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση** ή στον **ανταγωνιστικό διάλογο**, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) όσον αφορά έργα, αγαθά ή υπηρεσίες, που πληρούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:
- β) εάν οι ανάγκες της αναθέτουσας αρχής δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθούν χωρίς προσαρμογή των άμεσα διαθέσιμων λύσεων

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 20

Δημόσιες Συμβάσεις Έργων #2

Επιλογή Διαδικασίας (...συνέχεια):

εάν περιλαμβάνουν σχεδιασμό ή καινοτόμες λύσεις

γ) εάν η σύμβαση δεν είναι δυνατόν να ανατεθεί χωρίς προηγούμενες διαπραγματεύσεις λόγω ειδικών περιστάσεων που σχετίζονται με τη φύση, την πολυπλοκότητα ή τη νομική ή χρηματοοικονομική οργάνωση ή λόγω των κινδύνων που συνδέονται με τους ανωτέρω παράγοντες

δ) εάν οι τεχνικές προδιαγραφές δεν είναι δυνατόν να προκαθοριστούν με επαρκή ακρίβεια από την αναθέτουσα αρχή με αναφορά σε πρότυπο, ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση, κοινή τεχνική προδιαγραφή ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς κατά την έννοια των παρ. 2 έως 5 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α'

ε) όσον αφορά σε έργα, αγαθά ή υπηρεσίες για τα οποία, έπειτα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υποβάλλονται μόνο μη κανονικές ή απαράδεκτες προσφορές

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 21

Μη κανονικές & απαράδεκτες προσφορές

Μη κανονικές προσφορές θεωρούνται :

- α) όσες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της σύμβασης
- β) όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα
- γ) όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία αθέμιτης πρακτικής, όπως συμπαιγνίας ή διαφθοράς και
- δ) όσες κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή ως ασυνήθιστα χαμηλές

Απαράδεκτες προσφορές θεωρούνται :

- α) όσες υποβάλλονται από προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και
- β) όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίστηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 22

Το Δημόσιο ως εργοδότης - ΣΔΙΤ

- Στο **Ν. 3389/2005** περιγράφονται οι προβλέψεις της ελληνικής νομοθεσίας σχετικά με τα **ΣΔΙΤ** (Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα) στις οποίες η σύμβαση είναι ετεροβαρής καθότι θεωρείται ότι για λόγους δημοσίου συμφέροντος το Δημόσιο είναι σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με τον ανάδοχο.
- Στα ΣΔΙΤ αντικείμενο είναι είτε η εκτέλεση κάποιου έργου είτε η παροχή υπηρεσιών (πλην εκείνων που σχετίζονται με την Εθνική άμυνα) που κανονικά ανήκουν στην αρμοδιότητα του Δημοσίου (πχ αυτοκινητόδρομοι, αεροδρόμια, φυλακές κλπ).
- Στα ΣΔΙΤ ο ανάδοχος αντιμετωπίζεται από το Δημόσιο ως συνεργάτης και εξασφαλίζει τη μερική ή ολική χρηματοδότηση του έργου χωρίς υπέρμετρη όχληση του Δημοσίου κατά τη φάση κατασκευής.
- Το σκεπτικό των ΣΔΙΤ είναι η μεταβίβαση των κινδύνων από το Δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα ο οποίος θεωρείται καταλληλότερος και πιο αποδοτικός στο χειρισμό σύνθετων τεχνικών, οικονομικών και διαχειριστικών προβλημάτων.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 23

Το Δημόσιο ως εργοδότης – ΣΔΙΤ #2

- Πριν την υπογραφή της σύμβασης ιδρύεται από τον ανάδοχο μια **ανώνυμη εταιρεία ειδικού σκοπού** για την ανάληψη των συμβατικών υποχρεώσεων που προκύπτουν από τη ΣΔΙΤ.
- Μετά τη λήξη της περιόδου της σύμβασης, το έργο περιέρχεται στο Δημόσιο. Η χρονική περίοδος της σύμβασης περιλαμβάνει το χρόνο κατασκευής του έργου και το χρόνο λειτουργίας και εκμετάλλευσης του έργου από τον ανάδοχο για να καλύψει τα έξοδα του και να προσπορίσει το κέρδος του. Συνηθέστατα υπάρχουν περιορισμοί στο κόστος που μπορεί να χρεώνει ο ανάδοχος τους χρήστες του έργου κατά τη φάση λειτουργίας του έργου αλλά σε κάθε περίπτωση υπάρχουν χρηματοδοτικοί κίνδυνοι για τον ανάδοχο.
- Υπάρχουν διάφορες μορφές ΣΔΙΤ όπως :
 - ο Χρηματοδότησης, Σχεδιασμού και Κατασκευής
 - ο Χρηματοδότησης, Σχεδιασμού, Κατασκευής και Συντήρησης
 - ο Χρηματοδότησης, Σχεδιασμού, Κατασκευής, Λειτουργίας και Συντήρησης.
- Το κύριο πλεονέκτημα των ΣΔΙΤ για το δημόσιο είναι ότι μειώνει το κόστος χρηματοδότησης για τα έργα που θέλει να υλοποιήσει αλλά και τους κινδύνους κατασκευής και λειτουργίας των έργων.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 24

Η Σύμβαση κατασκευαστικού έργου

(

• 25

Εισαγωγή

- Η σύμβαση ενός κατασκευαστικού έργου διαμορφώνεται μέσω της σύνθεσης γενικών και ειδικών προβλέψεων.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις ακολουθεί κάποιο πρότυπο (βλέπε διαφάνεια 18 του παρόντος), χρησιμοποιεί το πρότυπο αυτό ως βάση για τη διαμόρφωση του τελικού κειμένου ή συγγράφεται ανεξάρτητα από τα υπάρχοντα πρότυπα από την αρχή.
- Στην ενότητα αυτή θα ασχοληθούμε με τη γενική δομή μιας σύμβασης κατασκευής ενός έργου όταν οι μελέτες του έχουν ήδη εκπονηθεί.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 26

Βασικά Στοιχεία & Προβλέψεις

1. Προκαταρκτικά στοιχεία και αιτιολογικές σκέψεις
 - ο Δίνονται τα στοιχεία των συμβαλλομένων
 - ο Περιγράφεται το έργο και ο σκοπός του (αιτιολογικές σκέψεις) που διευκολύνουν την κατανόηση του έργου από τρίτους σε περίπτωση που προκύψουν ανάγκες δικαστικής διαμάχης, μεσολάβησης ή πραγματογνωμοσύνης σε κάποιο αργότερο χρόνο.
 - ο Αυτές οι αιτιολογικές σκέψεις δεν αποτελούν τυπικούς όρους της σύμβασης.
2. Στοιχεία της σύμβασης – όπως, για παράδειγμα:
 - ο Η δέσμευση του εργολήπτη να εκτελέσει το έργο σύμφωνα με τη σύμβαση και τα προσαρτήματά της.
 - ο Τα στοιχεία των κυρίων ρόλων του έργου (εργοδότης, εργολήπτης, διευθυντής έργου, εργοταξίαρχης, επιμετρητή κλπ).
 - ο Τα οικονομικά στοιχεία της σύμβασης (συνολικό τίμημα, ενδιάμεσες πληρωμές, ρήτρες, παρακρατήσεις, προκαταβολές κλπ).
 - ο Οι ισχύοντες κανονισμοί (ασφαλείας, περιβάλλοντος κλπ)
 - ο Η χρησιμοποιούμενη γλώσσα (πχ Ελληνικά), εφαρμοστέο δίκαιο και δικαστική δικαιοδοσία (πχ. Δικαστήρια Αθηνών).

● Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

● 27

Βασικά Στοιχεία & Προβλέψεις #2

3. Ορισμοί και ερμηνεία
 - ο Αφορά την ορολογία της συγκεκριμένης σύμβασης και τον τρόπο ερμηνείας της. Οι όροι που μπορεί να περιέχονται εδώ είναι, για παράδειγμα, σύμβαση, έγγραφο σύμβασης, εργοδότης, εργολήπτης, σχέδια, προδιαγραφές, χρονικός προγραμματισμός, εργάσιμη ημέρα κλπ.
4. Υποχρεώσεις και δικαιώματα εργολήπτη – ενδεικτικά:
 - ο Δέσμευση του εργολήπτη να υλοποιήσει το έργο σύμφωνα με τις ορθές πρακτικές του επαγγέλματος, τις προβλέψεις της σύμβασης και του νόμου.
 - ο Δέσμευση του εργολήπτη να υλοποιήσει το έργο έγκαιρα και στο επιθυμητό επίπεδο ποιότητας κάνοντας μεταφορά και χρήση υλικών, μηχανημάτων και τεχνικών κατασκευής σύμφωνα με τις προβλέψεις της σύμβασης.
 - ο Δέσμευση του εργολήπτη να προστατεύει τα μηχανήματα και εργαλεία του εργοδότη που τυχόν χρησιμοποιεί στο έργο, πληροί τους κανονισμούς ασφαλείας και φυλάσσει τον εργοταξιακό χώρο.
 - ο Δέσμευση του εργολήπτη ότι αποδέχεται το ποσό της σύμβασης, ότι θα αποκαταστήσει τυχόν ζημιές/βλάβες που οφείλονται σε υπαιτιότητά του, ότι θα ακολουθεί τις προβλέψεις της σύμβασης σχετικά με τους υπεργολάβους, τους προμηθευτές και τους εργαζόμενους του έργου, ορίσει εκπρόσωπό του, επικοινωνεί έγκαιρα με τον εργοδότη.

● Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

● 28

Βασικά Στοιχεία & Προβλέψεις #3

Από την άλλη μεριά, ο εργολήπτης δικαιούται να :

- ο Πληρωθεί το συμφωνηθέν τίμημα έγκαιρα άλλως δικαιούται στην αναστολή εργασιών.
- ο Εγκατασταθεί στο χώρο του έργου εγκαίρως και απρόσκοπτα.
- ο Απαλλαχθεί από ποινές και κινδύνους που συνδέονται με ανωτέρα βία ή απρόβλεπτες συνθήκες.
- ο Ζητήσει χρονική παράταση του έργου εξαιτίας πράξεων, παραλείψεων ή τροποποιήσεων του εργοδότη καθώς και σχετικής αποζημίωσης.
- ο Ενίσταται εντολών του επιβλέποντα ή χρήσης υπεργολάβων για σπουδαίο λόγο.
- ο Προχωρήσει σε καταγγελία (λύση) της σύμβασης εφόσον συντρέχουν οι κατάλληλες συνθήκες.

5. Υποχρεώσεις και δικαιώματα του εργοδότη -ενδεικτικά:

- ο Δεσμεύεται να εξοφλεί τα οφειλόμενα, δώσει τη χρήση του εργοταξιακού χώρου, διευκολύνει και παράσχει κάθε βοήθεια για την κατασκευή του έργου, να μην παρακωλύει με οποιοδήποτε τρόπο τις εργασίες του εργολήπτη και φροντίζει για τις ομαλές σχέσεις μεταξύ των στελεχών του και εκείνων του εργολήπτη.
 - ο Δικαιούται να παραλάβει το έργο στο συμφωνηθέντα χρόνο, κόστος και
- Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης ●29

Βασικά Στοιχεία & Προβλέψεις #4

και επίπεδο ποιότητας.

- ο Δεσμεύεται να εξοφλεί τα οφειλόμενα, δώσει τη χρήση του εργοταξιακού χώρου, διευκολύνει και παράσχει κάθε βοήθεια για την κατασκευή του έργου, να μην παρακωλύει με οποιοδήποτε τρόπο τις εργασίες του εργολήπτη και φροντίζει για τις ομαλές σχέσεις μεταξύ των στελεχών του και εκείνων του εργολήπτη.
- ο Εργοδότης δικαιούται:
 - ο Παραλάβει το έργο στο χρόνο, τιμή και ποιότητα που καθορίζεται στη σύμβαση.
 - ο Καταγγείλει τη σύμβαση ή απαιτήσει αποζημίωση ή μειώσει την αμοιβή του εργολήπτη ή απαιτήσει διορθώσεις εφόσον συντρέχουν οι ανάλογες συνθήκες.

6. Τερματισμός – Λύση της σύμβασης

Μια σύμβαση μπορεί να τερματιστεί πρόωρα εφόσον αθετηθεί κάποιος ουσιώδης λόγος από ένα από τους δύο συμβαλλόμενους. Για αθέτηση επουσιωδών όρων συνήθως προβλέπονται όροι αποκατάστασης ή αποζημίωσης του αδικούμενου μέρους.

- ο Ο **εργοδότης** δικαιούται να καταγγείλει τη σύμβαση εξαιτίας ανατιολόγητης αναστολής των εργασιών του εργολήπτη, κακοτεχνιών ή άρνησης

● Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

●30

Βασικά Στοιχεία & Προβλέψεις #5

εργασιών, κατ εξακολούθηση παράβασης μη ουσιωδών όρων της σύμβασης ή παράβασης ουσιώδους όρου.

- ο Ο **εργολήπτης** δικαιούται να καταγγείλει τη σύμβαση εξαιτίας μη εξόφλησης του στους προκαθορισμένους χρόνους ή μη εκπλήρωσης συμβατικών όρων που καθιστά αδύνατη την εκτέλεση του έργου από τον εργολήπτη ή υπερβολικά παρατεταμένης αναστολής εργασιών.
- ο Τόσο ο **εργοδότης** όσο και ο **εργολήπτης** μπορούν να καταγγείλουν τη σύμβαση εξαιτίας χρεωκοπίας ή αλλαγής του εταιρικού καθεστώτος του άλλου μέρους ή εξαιτίας μεταβίβασης συμβατικών υποχρεώσεων σε τρίτους ή εξαιτίας παράνομων ή ανήθικων ενεργειών (πχ δωροδοκίας).
- ο Μέσα σε εύλογο χρόνο από τη λύση της σύμβασης θα πρέπει να γίνει υπολογισμός των εργασιών που έχουν εκτελεστεί από τον εργολήπτη και των τυχόν ζημιών που επιβάρυναν τον εργοδότη και να γίνει εκκαθάριση της οικονομικής εκκρεμότητας (οφειλή του εργολήπτη ή του εργοδότη).
- ο Μια σύμβαση μπορεί να τερματιστεί με συμφωνία των δύο μερών εξαιτίας αντικατάστασης της σύμβασης με νέα, ανωτέρας βίας, τρομοκρατικών ενεργειών, σιωπηρής αποχώρησης των δύο μερών ή άλλου γεγονότος που προβλέπεται στη σύμβαση ως λόγος τερματισμού της. Μετά την κατόπιν συμφωνίας τερματισμού της σύμβασης, ακολουθεί η εκκαθάριση των οικονομικών σχέσεων των δυο μερών.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 31

Τερματισμός σε Δημόσιες Συμβάσεις

Έκπτωση Αναδόχου (άρθρο 160 Ν. 4412/2016)

- Αν ο ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή το νόμο, κηρύσσεται έκπτωτος από την εργολαβία
- Η διαδικασία έκπτωσης κινείται υποχρεωτικά κατά του αναδόχου, αν υπαιτιότητά του συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις:
 - α) Καθυστερήσει πέραν του μηνός από της υπογραφής της συμβάσεως, την έναρξη των εργασιών ή την υποβολή του χρονοδιαγράμματος.
 - β) Υπερβεί πέραν του μηνός, τον προβλεπόμενο στη σύμβαση χρόνο για την ολοκλήρωση της εργοταξιακής του ανάπτυξης.
 - γ) Υπερβεί πέραν των δύο μηνών κάποια αποκλειστική προθεσμία του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Σε περίπτωση που έχει ήδη εκτελεστεί το 80% των προβλεπόμενων εργασιών είναι δυνατή η χορήγηση παράτασης προς όφελος του έργου.
 - δ) Οι εργασίες του είναι κατά σύστημα κακότεχνες ή τα υλικά που χρησιμοποιεί δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές.
 - ε) Παρεκκλίνει επανειλημμένα από τα εγκεκριμένα σχέδια ή παραλείπει συστηματικά την τήρηση των κανόνων ασφαλείας των εργαζομένων ή προστασίας του περιβάλλοντος.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 32

Τερματισμός σε Δημόσιες Συμβάσεις #2

Διακοπή Εργασιών – Διάλυση Σύμβασης (άρθρο 161 Ν4412/2016)

- Η σύμβαση διαλύεται από την κοινοποίηση στον ανάδοχο διαταγής του φορέα κατασκευής του έργου για οριστική διακοπή των εργασιών, εκτός αν με τη διαταγή αυτή ορίζεται μεταγενέστερος χρόνος διάλυσης, για να εκτελεσθούν οριζόμενες στη διαταγή εργασίες
- Ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης:
- α) Αν μετά την υπογραφή της σύμβασης καθυστερήσει η έναρξη των εργασιών ή αν οι εργασίες, ύστερα από την έναρξή τους διακοπούν για περισσότερο από τρεις (3) μήνες με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου
 - β) Σε περίπτωση διακοπής για καθυστέρηση πληρωμών μετά δίμηνο από τη δήλωση διακοπής των εργασιών
 - δ) Αν η καθυστέρηση των εργασιών χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου υπερβεί την οριακή προθεσμία.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 33

Ειδικές Προβλέψεις

1. Υποχρεώσεις & αρμοδιότητες του Επιβλέποντα Μηχανικού

- Ο **επιβλέπων** του έργου εκπροσωπεί τον εργοδότη και οφείλει να:
- ο Επιβλέπει ότι οι εργασίες που υλοποιούνται στο έργο και τα υλικά που χρησιμοποιούνται είναι σύμφωνα με τη σύμβαση.
 - ο Παρακολουθεί την πρόοδο των εργασιών και επιμελείται τις διαδικασίες παράτασης/αποζημίωσης με την έγκριση του εργοδότη
 - ο Δίδει εντολή αναστολής/συνέχισης των εργασιών εφόσον συντρέχουν οι ανάλογες προϋποθέσεις.
 - ο Δίδει εντολές επανορθώσεων – επιδιορθώσεων.
 - ο Δίδει εντολές άμεσης εκτέλεσης εργασιών έκτακτης ανάγκης.
 - ο Επιβλέπει αλλαγές / τροποποιήσεις στις εργασίες ή τα υλικά εφόσον είναι απαραίτητα.
 - ο Λαμβάνει οδηγίες από τον εργοδότη όπως προβλέπεται.
 - ο Ενημερώνεται και λαμβάνει έγγραφα (βεβαιώσεις, άδειες, πιστοποιητικά) όπως απαιτείται.
 - ο Δίνει εντολές απομάκρυνσης ακατάλληλων υλικών, ποιοτικών ελέγχων, επιμετρήσεων.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 34

Ακαταλληλότητα Υλικών στις Δημόσιες Συμβάσεις

Ακαταλληλότητα Υλικών – Ελαττώματα (άρθρο 159, Ν4412.2016)

- Αν κατά την κατασκευή των έργων η επίβλεψη θεωρεί ότι τα προς χρησιμοποίηση υλικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις των προδιαγραφών ή γενικά είναι ακατάλληλα, διατάσσεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία η μη χρησιμοποίηση των υλικών.
- Αν ο ανάδοχος διαφωνεί, τα υλικά δεν χρησιμοποιούνται αν δεν κριθεί η καταλληλότητά τους από εργαστηριακό έλεγχο που γίνεται από τα εργαστήρια της Γενικής Γραμματείας Υποδομών ή Πολυτεχνικών Σχολών ή άλλα αναγνωρισμένα εργαστήρια
- Η δαπάνη για τις εργαστηριακές έρευνες προκαταβάλλεται από τον ανάδοχο και τον βαρύνει τελικά, αν αποδειχθεί η ακαταλληλότητα των υλικών. Στην αντίθετη περίπτωση η δαπάνη βαρύνει τον κύριο του έργου και αποδίδεται στον ανάδοχο από τις πιστώσεις του έργου

Ειδικές Προβλέψεις #2

2. Τροποποιήσεις – Μεταβολές - Διαφοροποιήσεις

Οι αλλαγές / μεταβολές / διαφοροποιήσεις σε:

- ο Ποσότητες εργασιών ή/και υλικών
- ο Διαστάσεων / επιπέδων / θέσεων των εργασιών
- ο Παράλειψης / προσθήκης / αντικατάστασης εργασιών ή/και υλικών
- ο Αλλαγής του χρόνου και της αλληλουχίας των εργασιών

Είναι ιδιαίτερα συνηθισμένες στα κατασκευαστικά έργα και πρέπει οι σχετικές αποφάσεις να λαμβάνονται με ιδιαίτερη περίσκεψη αφού μπορεί να οδηγήσουν σε μεταβολές του χρόνου και του κόστους μιας σύμβασης ή και στην υποβολή αιτημάτων αποζημίωσης από τον εργολήπτη.

Συχνά τέτοιες αλλαγές (και πάντα στην περίπτωση των δημοσίων συμβάσεων) γίνονται κατόπιν έγκρισης του εργοδότη (της προϊστάμενης αρχής στην περίπτωση των δημοσίων συμβάσεων).

Ειδικές Προβλέψεις #3

3. Παράταση χρόνου αποπεράτωσης του έργου

Η παράταση νοείται ως πρόσθετος χρόνος εκείνου που προβλέπεται στη σύμβαση για την ολοκλήρωση του έργου. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο καθορισμός ενός σαφούς **χρονικού πλαισίου** στη σύμβαση. Πιο συγκεκριμένα, στη σύμβαση πρέπει να ορίζονται οι παρακάτω χρόνοι:

- ο Ημερομηνία παράδοσης του εργοταξιακού χώρου προκειμένου ο εργολάβος να μπορεί να αρχίσει τις εργασίες.
- ο Ημερομηνία προς αποπεράτωση του έργου.
- ο Ημερομηνία αποπεράτωσης σύμφωνα με την παράταση που χορηγήθηκε ή την αναπροσαρμογή που απαιτήθηκε.
- ο Ημερομηνία πρακτικής ολοκλήρωσης που είναι η ημερομηνία που θεωρείται ότι οι εργασίες έχουν πρακτικά ολοκληρωθεί.
- ο Η περίοδος επανορθώσεων – επιδιορθώσεων (πχ 1 έτος) η οποία αρχίζει από την ημερομηνία πρακτικής ολοκλήρωσης του έργου και κατά την οποία ο εργολάβος υποχρεούται σε επιδιόρθωση κάθε ελαττώματα και την επιδιόρθωση κάθε ατέλειας ή έλλειψης που παρατηρηθεί στο έργο. Μετά την περίοδο αυτή το έργο παραλαμβάνεται και εκδίδεται το σχετικό πιστοποιητικό παραλαβής.
- ο Αναιτιολόγητη αθέτηση του παραπάνω χρονικού μπορεί να επισύρει την καταβολή αποζημιώσεων από το μέρος που αθέτησε τα συμφωνηθέντα.

● Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

● 37

Βασικές βεβαιώσεις και ημερομηνίες στις δημόσιες συμβάσεις

Βεβαίωση Περάτωσης Εργασιών (άρθρο 168, Ν4412/2016)

- Όταν λήξει η προθεσμία περάτωσης του συνόλου ή τμημάτων του έργου, ο επιβλέπων ή το εντεταλμένο όργανο της επίβλεψης αναφέρει στη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε διάστημα δέκα (10) ημερών από τη λήξη του εγκεκριμένου χρόνου περαίωσης, αν τα έργα έχουν περατωθεί και έχουν υποστεί ικανοποιητικά τις δοκιμασίες που προβλέπονται στη σύμβαση ή αν τα έργα δεν έχουν περατωθεί, οπότε αναφέρει συγκεκριμένα τις εργασίες που απομένουν για εκτέλεση
- Αν οι εργασίες έχουν περατωθεί, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της πιο πάνω αναφοράς, εκδίδει βεβαίωση για την ημέρα που περατώθηκαν οι εργασίες του έργου (**βεβαίωση περάτωσης των εργασιών**) την οποία κοινοποιεί αμελλητί στον ανάδοχο

● Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

● 38

Βασικές βεβαιώσεις και ημερομηνίες στις δημόσιες συμβάσεις #2

Διοικητική Παραλαβή για Χρήση (άρθρο 169, Ν4412/2016)

- Οποτεδήποτε και πριν από την προσωρινή παραλαβή, το έργο ή αυτοτελή του τμήματα που έχουν περατωθεί μπορεί να δοθούν σε χρήση, ύστερα από τη διενέργεια σχετικής διοικητικής παραλαβής. Η διοικητική παραλαβή γίνεται με πρωτόκολλο μεταξύ του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας, του επιβλέποντος, εκπροσώπου της υπηρεσίας συντήρησης εφόσον αυτή έχει καθοριστεί και του αναδόχου
- Η διοικητική παραλαβή για χρήση δεν αναπληρώνει τη διενέργεια της προσωρινής και οριστικής παραλαβής του έργου

Προσωρινή & Οριστική Παραλαβή στις δημόσιες συμβάσεις

Προσωρινή Παραλαβή (άρθρο 170, Ν4412/2016)

- Μετά τη βεβαίωση περάτωσης των εργασιών το έργο παραλαμβάνεται προσωρινά.
- Η προσωρινή παραλαβή διενεργείται μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της σχετικής βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών.

Οριστική Παραλαβή (άρθρο 172, Ν4412/2016)

- Η οριστική παραλαβή γίνεται μετά την προσωρινή και την πάροδο του χρόνου υποχρεωτικής από τον ανάδοχο συντήρησης. Πρέπει να διενεργηθεί μέσα σε δύο (2) μήνες από τότε που λήγει ο χρόνος εγγύησης.
- Αν η προσωρινή παραλαβή δεν έχει διενεργηθεί μέχρι την οριστική παραλαβή, διενεργείται ταυτόχρονα προσωρινή και οριστική παραλαβή
- Απαραίτητο στοιχείο για την οριστική παραλαβή κάθε δημόσιου έργου είναι ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.)

Χρόνος συντήρησης στις δημόσιες συμβάσεις

Χρόνος Υποχρεωτικής Συντήρησης (άρθρο 171, Ν4412/2016)

- ο Ο χρόνος εγγύησης, κατά τον οποίο ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου και υποχρεούται στη συντήρησή του, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 157 και την παρ. 2 του άρθρου 172 και μετά την πάροδο του οποίου ενεργείται η οριστική παραλαβή, ορίζεται γενικά σε δεκαπέντε (15) μήνες
- ο Ο χρόνος εγγύησης αρχίζει από τη βεβαιωμένη περάτωση των εργασιών αν μέσα σε δύο (2) μήνες από αυτή υποβληθεί από τον ανάδοχο η τελική επιμέτρηση, άλλως από την ημερομηνία που υποβλήθηκε ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο συντάχθηκε η τελική επιμέτρηση
- ο Κατά το χρόνο εγγύησης και υποχρεωτικής συντήρησης ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να επιθεωρεί τακτικά τα έργα, να τα διατηρεί σε ικανοποιητική κατάσταση και να αποκαθιστά κάθε βλάβη τους

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 41

Αποζημιώσεις στις Δημόσιες Συμβάσεις

Βλάβες – Αποζημιώσεις (άρθρο 157, Ν4412/2016)

- Μέχρι την οριστική παραλαβή ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου για βλάβες από οποιαδήποτε αιτία εκτός αν αυτές οφείλονται σε υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής του έργου ή αν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση.
- Ο ανάδοχος υποχρεούται να διορθώσει μέσα σε οριζόμενη από τον φορέα κατασκευής εύλογη προθεσμία τα ελαττώματα του έργου, που θα διαπιστωθούν κατά τη διάρκεια της κατασκευής και μέχρι την οριστική παραλαβή.
- Αν η προθεσμία αυτή περάσει άπρακτη, ο φορέας κατασκευής του έργου μπορεί να εκτελέσει τη διόρθωση σε βάρος του αναδόχου με οποιονδήποτε τρόπο, με την επιφύλαξη πάντοτε του δικαιώματός του να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο.
- Αν το ελάττωμα δεν είναι ουσιώδες και η διόρθωσή του απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες γίνεται σχετική μείωση του εργολαβικού ανταλλάγματος.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 42

Ειδικές Προβλέψεις #4

- Ο εργολήπτης έχει το δικαίωμα να αιτηθεί παράταση εξαιτίας:
 - ο Τροποποιήσεων / μεταβολών / διαφοροποιήσεων
 - ο Ακραίων κλιματικών συνθηκών
 - ο Αλλαγών στην νομοθεσία
 - ο Ανωτέρας βίας
 - ο Απρόβλεπτων συνθηκών εξαιτίας επιδημιών ή κυβερνητικών παρεμβάσεων
 - ο Καθυστερήσεων οι οποίες οφείλονται στον εργοδότη ή σε παρέμβαση αρχών και εφόσον ο εργολήπτης ήταν συνεπής και τυπικός ως προς τα καθήκοντά του.
- Ο εργολήπτης μπορεί να ζητήσει παράταση ακόμα και εξαιτίας δικών του σφαλμάτων.
- Σε ένα έργο μπορεί να δοθούν και περισσότερες από μία παρατάσεις.
- Το αίτημα παράτασης υπόκειται στην έγκριση του εργοδότη.
- Αν ο εργοδότης φέρει ευθύνη για τη μη έγκαιρη ολοκλήρωση του έργου μπορεί να υποχρεωθεί να καταβάλει αποζημίωση στον εργολήπτη για τα επιπλέον έξοδά του.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 43

Ειδικές Προβλέψεις #5

4. Αποζημιώσεις λόγω καθυστερημένης αποπεράτωσης
- ο Σε περίπτωση καθυστέρησης της ημερομηνίας πρακτικής ολοκλήρωσης του έργου (πέραν της ημερομηνίας προς αποπεράτωση ή πέραν της ημερομηνίας αποπεράτωσης, αν έχει χορηγηθεί παράταση), ο εργολήπτης θεωρείται υπερέμερος – ληξιπρόθεσμος και ο εργοδότης δικαιούται αποζημίωσης.
 - ο Το ύψος της αποζημίωσης που ονομάζεται **αποζημιωτική ρήτρα** καθορίζεται στη σύμβαση (εκ των προτέρων) και συναρτάται από το χρόνο καθυστέρησης, αποσκοπεί δε στην αποζημίωση του εργοδότη για τις αντικειμενικές και υποκειμενικές του απώλειες.
 - ο Αντί της αποζημιωτικής ρήτρας που αποσκοπεί στην αναπλήρωση των απωλειών του εργοδότη, μπορεί να προβλέπεται **ποινική ρήτρα**, δηλαδή μεγαλύτερο ποσό αποζημίωσης που αποσκοπεί στην πίεση του εργολάβου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του έγκαιρα. Η ποινική ρήτρα μπορεί να είναι μεγαλύτερη από την υπολογιζόμενη πραγματική ζημιά του εργοδότη και άρα να τύχει ακύρωσης ή μείωσης ως αποτέλεσμα προσφυγής του εργολήπτη στα δικαστήρια.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 44

Ποινικές Ρήτρες στις Δημόσιες Συμβάσεις

Προθεσμίες (άρθρο 147, Ν4412/2016): Διακρίνονται σε αποκλειστικές και τμηματικές

Ποινικές Ρήτρες (άρθρο 148, Ν4412/2016)

- Η ποινική ρήτρα που επιβάλλεται στον ανάδοχο για κάθε ημέρα υπέρβασης της εγκεκριμένης προθεσμίας ορίζεται σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου και επιβάλλεται για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από τη σύμβαση αρχικής συνολικής προθεσμίας. Για τις επόμενες ημέρες, μέχρι ακόμα δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αρχικής συνολικής προθεσμίας, η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου

Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (πριμ) (άρθρο 149, Ν4412/2016)

- Η πρόσθετη καταβολή (πριμ) υπολογίζεται ως ποσοστό της αρχικής συμβατικής αξίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα συμβατικά τεύχη και το συνολικό ύψος της δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) της αξίας της προϋπολογιζόμενης δαπάνης του έργου, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 45

Ειδικές Προβλέψεις #6

5. Απαιτήσεις – διεκδικήσεις του εργολήπτη

- ο Ο εργολήπτης μπορεί να διεκδικήσει αποζημίωση από τον εργοδότη για επιπλέον έξοδα και ζημίες που υπέστη που δεν οφείλονται στον ίδιο, εφόσον δεν αφορούν λόγους ανωτέρας βίας (που το κάθε μέρος αναλαμβάνει τα δικά του έξοδα).
- ο Τέτοιες απαιτήσεις μπορεί να υποβληθούν από τον εργολήπτη εξαιτίας πρόσθετων εργασιών που ζήτησε ο εργοδότης, αναστολής εργασιών χωρίς ευθύνη του εργολήπτη, καθυστερημένης απόδοσης του εργοταξιακού χώρου στον εργολήπτη, λαθών στις μελέτες ή τα σχέδια του έργου, ενεργειών ή αποφάσεων του εργολήπτη κλπ.
- ο Η αποζημίωση μπορεί να αφορά χρηματική καταβολή ή την παροχή άλλων μέτρων αποκατάστασης που προβλέπονται στη σύμβαση.
- ο Οι αποζημιώσεις μπορεί να συνδέονται με χρονικές παρατάσεις αλλά όχι απαραίτητα. Σε κάθε περίπτωση τα σχετικά αιτήματα υποβάλλονται ξεχωριστά και πρέπει να είναι σαφή, να υποβληθούν έγκαιρα και να είναι σύμφωνα με τις προβλέψεις της σύμβασης.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 46

Ειδικές Προβλέψεις #7

6. Επιμετρήσεις

- ο Στη σύμβαση του έργου προβλέπεται ο τρόπος επιμέτρησης. Το κόστος των υλικών επίσης προβλέπεται αλλά καθορίζεται και ο τρόπος προσαρμογής του (αναθεώρησης). Στην περίπτωση μη καθορισμού κόστους κάποιου υλικού, αυτό πρέπει να υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη τις προβλέψεις της σύμβασης για ανάλογα υλικά ή/και εργασίες.

Επιμετρήσεις στα δημόσια έργα (άρθρο 151, Ν4412/2016)

- ο Στο τέλος κάθε μήνα ή σε άλλη χρονική περίοδο που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, ο ανάδοχος συντάσσει επιμετρήσεις κατά διακριτά μέρη του έργου για τις εργασίες που εκτελέστηκαν τον προηγούμενο μήνα
- ο Στις περιπτώσεις συμβάσεων που προβλέπουν πληρωμή με κατ' αποκοπή τίμημα, τελική επιμέτρηση είναι η επιβεβαίωση κατασκευής των επιμέρους εργασιών ποιοτικά και ποσοτικά, όπως προβλέπονται στη σύμβαση

Ειδικές Προβλέψεις #8

7. Ποσό σύμβασης και πληρωμές

Το ποσό της σύμβασης μπορεί να είναι:

- ο Ποσό κατ' αποκοπή: που είναι ένα σταθερό ποσό για την ολοκλήρωση του έργου.
- ο Ποσό επί τιμολογίου εργασιών: που βασίζεται στην τιμολόγηση εργασιών που εκτελέστηκαν από τον εργολάβο.
- ο Ποσό επί τελικών επιμετρήσεων: που βασίζεται σε συμπλήρωση τιμολογίου επί των τελικών εκτελεσμένων εργασιών.
- ο Ποσό συνολικού κόστους συν το κέρδος: που ο εργολήπτης αποζημιώνεται για το κόστος του συν το κέρδος που έχει συμφωνήσει.
- ο Ποσό ορισμένης (ανώτατης) τιμής: που βασίζεται σε συμφωνηθείσα ανώτατη τιμή για το έργο, την οποία ο εργολήπτης δεν μπορεί να υπερβεί, εκτός κι αν ο ίδιος καλύψει το κόστος.

Ο τρόπος καταβολής της πληρωμής συμφωνείται από τους συμβαλλομένους.

Λογαριασμοί – Πιστοποιήσεις στις δημόσιες συμβάσεις

Λογαριασμοί – Πιστοποιήσεις (άρθρο 152, Ν4412/2016)

- Η πληρωμή στον ανάδοχο του εργολαβικού ανταλλάγματος γίνεται τμηματικά, με βάση τις πιστοποιήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί μέσα στα όρια του χρονοδιαγράμματος εργασιών.
- Οι λογαριασμοί υποβάλλονται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία που τους ελέγχει, τους διορθώνει και τους εγκρίνει μέσα σε ένα (1) μήνα.
- Αν η πληρωμή ενός λογαριασμού καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου, πέραν του διμήνου από την υποβολή του, οφείλεται τόκος υπερημερίας. Ο ανάδοχος μπορεί να διακόψει τις εργασίες, αφού κοινοποιήσει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία ειδική έγγραφη δήλωση
- Όλες οι πληρωμές που γίνονται στον ανάδοχο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου με βάση τις πιστοποιήσεις αποτελούν πάντοτε καταβολές έναντι του εργολαβικού ανταλλάγματος που εκκαθαρίζεται μετά την οριστική παραλαβή. Σε κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο πραγματοποιούνται κρατήσεις, οι οποίες ανέρχονται σε πέντε τοις εκατό (5%) στην πιστοποιούμενη αξία των εργασιών μετά της αναλογούσας αναθεώρησης και σε δέκα τοις εκατό (10%) στην αξία των υλικών που περιλαμβάνονται προσωρινά στην πιστοποίηση, μέχρις ότου αυτά ενσωματωθούν στις εργασίες.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 49

Ειδικές Προβλέψεις #9

8. Εγγυήσεις / Εγγυητικές επιστολές

Στις συμβάσεις κατασκευαστικών έργων πολλές φορές προβλέπονται εγγυήσεις οι οποίες είναι γραπτές και εμπλέκουν συμβατικά τράπεζες ή άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Τέτοιες είναι:

- ο Εγγύηση καλής εκτέλεσης: παρέχεται από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για την πιστή εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων του εργολήπτη. Ορίζεται ως ποσοστό επί του συνολικού ποσού της σύμβασης.
- ο Εγγύηση προκαταβολής: παρέχεται από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για να καλύψει την προκαταβολή που κατέβαλε ο εργοδότης σε περίπτωση αθέτησης από τον εργολήπτη.
- ο Εγγύηση πληρωμής: που καλύπτει το δικαιούχο σε περίπτωση αθέτησης πληρωμής εφόσον πληρούνται οι αναγκαίες προϋποθέσεις.

Οι εγγυήσεις είναι δυνατόν να εκτελούνται άμα τη αιτήσει, υπό συνθήκες ή λόγω αθέτησης υποχρέωσης.

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 50

Δημόσιες Συμβάσεις: Εγγύηση Συμμετοχής

- «**Εγγύηση συμμετοχής**», το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ, και δεν μπορεί να υπερβαίνει το **2%** της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης εκτός ΦΠΑ, με ανάλογη στρογγυλοποίηση.
- Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης.
- Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής, παρέχει ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες, δεν προσκομίσει εγκαίρως τα προβλεπόμενα στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογητικά ή δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή της σύμβασης.
- Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 51

Δημόσιες Συμβάσεις: Εγγύηση Καλής Εκτέλεσης

- «**Εγγύηση καλής εκτέλεσης**», το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό **5%** επί της αξίας της σύμβασης εκτός ΦΠΑ και κατατίθεται πριν ή κατά την υπογραφή της σύμβασης
- Δεν απαιτείται εγγύηση καλής εκτέλεσης για συμβάσεις αξίας ίσης ή κατώτερης από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης
- Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής ή του κυρίου του έργου έναντι του αναδόχου
- Οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης επιστρέφονται στο σύνολό τους μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης

• Καθ. Ι.Π. Παντουβάκης

• 52

1. Ποιος είναι ο ορισμός του 'κύκλου ζωής' ενός τεχνικού έργου σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Ν. 4412/2016);
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 2 (διαφάνεια 4).
2. Ορίστε και δώστε συνώνυμα των όρων «ανάδοχος», «εργοδότης», «φορέας κατασκευής».
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 2-3, (διαφάνειες 3, 5).
3. Ορίστε τις έννοιες «Κύριος του Έργου», «Φορέας Κατασκευής», «Διευθύνουσα Υπηρεσία», «Προϊσταμένη Αρχή», «Τεχνικό Συμβούλιο», «Επιτελεστικότητα», «Λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Ν. 4412/2016)
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 3-5 (διαφάνειες 5-6, 8-9).
4. Τι είναι «χρονοδιάγραμμα κατασκευής» και «ημερολόγιο έργου» σύμφωνα με τον Ν4412/2016.
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 5-6 (διαφάνειες 10-11).
5. Εξηγήστε τι αντιπροσωπεύουν τα αρχικά «ΕΣΗΔΗΣ» και «ΚΗΜΔΗΣ» καθώς και την υποχρέωση χρήσης τους.
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 6-7 (διαφάνειες 12-13).
6. Ορίστε την έννοια της «σύμβασης τεχνικού έργου» και διευκρινίστε τους όρους «επαχθής» και «αμφιτεροβαρής». Σε ποιες τέσσερεις (4) κατηγορίες μπορούν να καταταχθούν οι όροι μιας σύμβασης;
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 2, 8 (διαφάνειες 3, 15, 16).
7. Ποιες είναι οι κυριότερες διεθνείς τυποποιημένες συμβάσεις τεχνικών έργων και για ποιους λόγους έχει καθιερωθεί η χρήση τους;
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 9 (διαφάνεια 18).
8. Ποιοι είναι οι βασικοί τρόποι ανάθεσης τεχνικού έργου;
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 10 (διαφάνεια 19).
9. Ορίστε τους όρους «απαράδεκτη προσφορά» και «μη κανονική προσφορά» σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Ν. 4412/2016).
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 11 (διαφάνεια 22).
10. Τι γνωρίζετε για τα ΣΔΙΤ (Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα);
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 12 (διαφάνειες 23-24).

- 11. Ποια χαρακτηρίζουμε ως «βασικά στοιχεία» μιας σύμβασης κατασκευαστικού έργου; Ποια είναι τα βασικά δικαιώματα και υποχρεώσεις του «αναδόχου» ή του «εργοδότη»;**
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 14-15 (διαφάνειες 27-30).
- 12. Πότε γίνεται έκπτωση αναδόχου (άρθρο 160, Ν4412/2016) ή/και διακοπή εργασιών – διάλυση σύμβασης (άρθρο 161, Ν. 4412/2016) στις δημόσιες συμβάσεις;**
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 16-17 (διαφάνειες 31-33).
- 13. Ποιες είναι συνοπτικά οι υποχρεώσεις και αρμοδιότητες του επιβλέποντα μηχανικού;**
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ.17 (διαφάνεια 34).
- 14. Τι προβλέπεται για την ακαταλληλότητα υλικών στο άρθρο 159 του Ν. 4412/2016;**
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ.18 (διαφάνεια 35).
- 15. Τι είναι η «βεβαίωση περάτωσης εργασιών», «διοικητική παραλαβή για χρήση», «προσωρινή παραλαβή» και «οριστική παραλαβή» σύμφωνα με τον Ν. 4412/2016;**
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ.19-20 (διαφάνειες 38-40).
- 16. Τι προβλέπεται για βλάβες-αποζημιώσεις στο άρθρο 157 του Ν. 4412/2016;**
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 21 (διαφάνεια 42).
- 17. Πότε μπορεί ο εργολήπτης να αιτηθεί χρονική παράταση;**
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 22 (διαφάνεια 43).
- 18. Ποια είναι η διαφορά «αποζημιωτικής» και «ποινικής ρήτρας»; Τι προβλέπεται για την «ποινική ρήτρα» σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Ν. 4412/2016);**
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 22-23 (διαφάνειες 44-45).
- 19. Τι είναι «εγγύηση συμμετοχής» ή/και «εγγύηση καλής εκτέλεσης» σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Ν. 4412/2016);**
Βλέπε ΑΚΖ_Νομοθεσία, σελ. 26 (διαφάνειες 51-52).